

Aan de leden van de gemeenteraad

Raadsinformatiebrief 52

Helmond, 21 april 2021
Onderwerp: Meerjarenplan bosbeheer 2020 - 2030

Zaaknummer: 50508428

Geachte leden van de gemeenteraad,

Helmond is rijk aan bossen, met vennen en heideterreinen. Deze zijn voor een belangrijk deel in gemeentelijk eigendom. Recent stelden we een nieuw Meerjarenplan bosbeheer op voor de periode 2020 – 2030. In deze brief leest u daar alles over.

De gemeentelijke bossen liggen verspreid rond de stad en herbergen belangrijke kwaliteiten

Het gaat in totaal om ongeveer 571 hectare bosbezit, verspreid over 5 grote en enkele kleine gebieden:

1. Stiphoutse bossen, vennen en heide
2. Brouhuissche heide
3. Warande
4. Groot Goor
5. Bundertjes
6. Coovels bos
7. Bossen rond de Bakelse bossen en Berkendonk.

De bosgebieden zijn onderdeel van het natuurnetwerk in Brabant en hebben belangrijke landschaps- en natuurwaarden. Daarnaast vormen ze een belangrijke omgevingskwaliteit voor inwoners van Helmond en de regio. En de bossen dragen bij aan meerdere beleidsdoelen zoals verwoord in het Integraal beheerkader openbare ruimte (2020). Het gaat daarbij om:

1. *Stedelijke leefbaarheid*: bijdrage aan biodiversiteit, ruimte voor flora en fauna, rust en ruimte voor inwoners en bijdrage aan de omgevingskwaliteit door bijvoorbeeld tegengaan hittestress, opvang regenwater en afvang van CO₂.
2. *Sociale stad*: vrij toegankelijke ruimte voor ontspanning, sport en beweging voor iedereen. Daarnaast is er, voor uitvoering van een deel van het dagelijks onderhoud, inzet van sociale werkvoorziening en participatie door vrijwilligers en non-profit organisaties.
3. *Vitale economie*: toepassing van circulaire en herbruikbare materialen in het bosbeheer.

Het Meerjarenplan bosbeheer 2020–2030 (MJP) zet het beheer van de afgelopen jaren voort

Sinds vele jaren sturen we op duurzame instandhouding van onze bossen en daarin gelegen vennen en heideterreinen. Ongeveer eens in de 10 jaar actualiseren we onze visie op de gewenste ontwikkeling van de bossen, en stemmen de beheermaatregelen daarop af.

Met het MJP borgen we de continuïteit van het bosbeheer en de natuurontwikkeling. Bosbeheer en natuurontwikkeling zijn langdurige processen waarbij consequente sturing nodig is op basis van een duidelijke visie en uitgangspunten. Daarom is alle kennis en informatie over alle belangrijke aspecten van de bossen (zoals bodem, geomorfologie, cultuurhistorie, waterhuishouding, flora en fauna) in het MJP opgenomen.

Het MJP betreft de gemeentelijke bossen, vennen en heide, inclusief de recreatieve voorzieningen en paden die daarin liggen. Niet in dit plan opgenomen zijn de ecologische verbindingzones in de stad (langs watergangen van Waterschap Aa en Maas) en overige natuur- en recreatieterreinen (zoals in de Bundertjes en Groot Goor), de boomveiligheid, het beheer van watergangen en het faunabeheer; hiervoor gelden aparte beheerplannen waarnaar in het MJP wordt verwezen.

We passen de nieuwste inzichten in bosbeheer toe om het beheerdoel te bereiken

Het beheerdoel blijft in grote lijnen gelijk en: instandhouding met een multifunctionele visie. Dit houdt in dat we de natuurwaarde en biodiversiteit van de bossen zoveel mogelijk behouden en verhogen. En tegelijk bieden we ruimte aan extensieve vormen van recreatie en houtoogst waarmee we het bosbeheer deels bekostigen.

Met het MJP geven we ook invulling aan onze wettelijke zorgplicht, door aantoonbaar zorgvuldig te handelen voor de veiligheid en toegankelijkheid van iedereen.

Nieuw in het MJP is de keuze voor:

- verbeteren van de houtkwaliteit en gelijktijdig aan ecologische doelen werken (volgens de QD-methode);
- herstel van gedegradeerde bosbodems door inbrengen van soorten met rijk strooisel;
- overstap op het inbrengen van inheemse schaduw-verdragende boomsoorten om Amerikaanse vogelkers en – eik terug te dringen;
- begrazing met schapen op de heide rondom het Kamerven en andere vennen in de Stiphoutse bossen;
- vergroten van de biodiversiteit door het instellen van een habitatnetwerk en behoud van dood hout, gericht op soorten die gebonden zijn aan oud bos, aftakelende en dode bomen.

In het MJP is een zonering van de recreatiedruk in de bossen opgenomen.

Deze zonering is nodig om te voorkomen dat recreatie ten koste van natuur gaat. Met voorzieningen gaan we stimuleren dat recreanten gebruik maken van bepaalde delen van het bos. Andere delen van het bos worden juist aantrekkelijker gemaakt voor de natuur. Bijvoorbeeld door het afsluiten van kleine paden, zodat grotere aaneengesloten bospercelen ontstaan waar het wild de mogelijkheid heeft om zich terug te trekken.

Daarnaast is informatie opgenomen voor risicobeheersing bij natuurbranden. Sinds 2011 is hiervoor aandacht en is in Brabant de Taskforce Natuurbranden actief. In het beheerplan zijn alle voorzieningen opgenomen die adequaat ingrijpen bij calamiteiten mogelijk maken, zoals slagbomen, brandputten en waterbronnen in en rond de bossen.

Zo geven we mede invulling aan rijks- /provinciaal natuurbeleid en voldoen we aan subsidie-eisen

Met het MJP dragen we bij aan het realiseren van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natuurnetwerk Brabant (NNB). En aan de kwaliteitsimpulsen voor natuur en landschap zoals vastgelegd in het provinciale Natuurbeheerplan. Bovendien werken we volgens de Gedragscode Bosbeheer om zorgvuldig om te gaan met aanwezige beschermde flora en fauna. Hiermee voldoen we aan de Wet Natuurbescherming.

Dit is nodig voor toekenning van subsidie via Subsiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL). De gemeente heeft een SNL beheersubsidie lopen voor de bossen die loopt van 2019 tot en met 2024.

Daarna wordt een nieuwe subsidie aangevraagd voor 6 jaar. Een subsidievereiste is de natuurkwaliteit van de betreffende terreinen te monitoren. De provincie beoordeelt op basis hiervan de natuurkwaliteit. En de monitoringsgegevens zijn nodig om het beheer bij te sturen. We hebben Bosgroep het Zuiden de opdracht gegeven de natuurkwaliteit (die nodig is om de subsidie te verkrijgen) voor ons te monitoren. Zo vermijden we het risico op moeten terugbetalen subsidie bij niet betalen van natuurdoelen.

Het beheerplan omvat een begroting voor de beheerperiode 2020 – 2030

Hierin zijn zowel de kosten van het bosbeheer opgenomen als de inkomsten uit houtopbrengst en subsidies. De onderhoudskosten voor de bossen worden ongeveer voor de helft gedekt vanuit inkomsten uit houtopbrengst en subsidies. De huidige subsidieperiode loopt in 2025 af. In 2025 doen we een nieuwe subsidieaanvraag voor de periode na 2025.

De overige onderhoudskosten voor de bossen (die niet worden gedekt vanuit houtopbrengst of subsidie) dekken we met het budget in hoofdproduct 580 Natuurbescherming (programma 11 van de gemeentebegroting).

Het vervolg is uitwerking van het MJP tot jaarlijkse werkplannen en een lanenplan

Jaarlijks stellen we een werkplan op voor het volgend jaar. Dit is een nadere uitwerking van de maatregelen in het werkblok volgens de werkplanning in het MJP.

Voor aanvang van grootschalige werkzaamheden stellen we bewoners en recreanten op de hoogte. Daarbij maken we ondermeer gebruik van bordjes in het bos en de lokale medio.

Inwoners kunnen zelf ook bijdragen aan het bos- en natuurbeheer. Bijvoorbeeld door 'adoptie' van vennen door IVN en scouting, of de organisatie van een natuurwerkdag met vrijwilligers. Ook kunnen lokale natuurverenigingen meehelpen met het monitoren van natuurwaarden.

In 2021 stellen we ook een lanenplan op voor Warande, Groot Goor en de Bundertjes, specifiek beheer voor laanbomen in bos en natuurgebieden. Doel is om bestaande markante bomen zo lang mogelijk te behouden, met oog voor de veiligheid van bezoekers en omgeving.

Bijlagen

Meerjarenplan bosbeheer 2020 - 2030

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Helmond,

mevr. P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel
Burgemeester

H.J. de Ruiter
secretaris